

HOUSE OF COMMONS
CHAMBRE DES COMMUNES
CANADA

GOKQ GHA GONEÈ HOHŁÈ, HOTI WEXOEDI AKQ TS'Q: IDA GOGHA EDZANÈK'E GHA HOTI EDEXÈ SEGOTS'EH?I

Standing Committee wegodı Ładı Nèk'e gha
eyits'q Eyi-le Nèk'e Sìl Edàgot'lı Wek'e
Eghàlats'eda

Michael Levitt, Dàechlı K'e Wheda

SANÈK'QA ZAÀ 2019
42nd LEGEHDIKQDEÈ, 1st LEGEHDÌ

Łegehdiłkòdeè weghà Łegehdiłq elj sìi, dìi njhtl'è wets'q héqé dìi t'à njhtl'è hòlì

WEGHÀ ŁEGEHDIDQ HÉ?Ę DÌI

Łegehdiłkòdeè Łegehdiłq nèyäeti sìi eyits'q wets'q Committee t'ala ghø Łegehdiłq njdè done t'ala kòta dìi njhtl'è gighàgeèda gha whela hot'e. Łegehdiłkòdeè t'aani Łegehdiłq sìi wegodi edàgele gha gits'q hòelì eyits'q Łegehdiłq njdè done t'ala gogehkw'q ha sìi gits'q hòelì hot'e eyits'q wegodi hazhq wek'èhòedi neè. Eyits'q wegodi hazhq gits'q hot'e t'à edàanì wegodi wet'ägeł' gixòehdi.

Achì dìi Łegehdiłkòdeè Łegehdiłq nèyäeti sìi eyits'q wets'q Committee t'ala ghø Łegehdiłq njdè done t'ala kòta dìi njhtl'è gighàgeèda gha whela hanì-le dè wegodi mohdaà eyits'q asìi t'ala tanì whela sìi weghø njhtl'è nàhòdele haàlè, hanikò weghø njhtl'è gehtsì ha dile wegodi deghà dek'ètl'è njdè eyits'q hot'ałq wegodi hot'e hodì t'à hohtè haàlè. Dìi njhtl'è wets'q héqé gedì hò achì wegodi hohtè haàlè xè, done t'ala njhtl'è gighàts'eèlèa-le hanì-le dè wet'ą sçqomba hohtè gha wet'ąt'ja haadì. Achì wegodi nàhohłè hanì-le dè dìi wets'q héqé hodì t'à weè?q ts'q wet'ąhòet'ja-le hanì-le dè wegodi hazhq gits'q hot'e t'à edàanì wegodi wet'ägeł' gixòehdi, nàowo nàgizhì dè eyìi gha nàowo gohlì sìi nàgizhì gha nàetà ha. Done t'ala dìi wegodi giwø dè Łegehdiłkòdeè gha dàechì k'e wheda elj sìi wets'q geètl'è t'à geèke ha dile.

Achì dìi njhtl'è wegodi nàhohłè ha gedì hò Łegehdiłkòdeè gits'q hot'e neèt' à dìi weghø njhtl'è ahctsì haàdè gits'q hòelì. Dìi nàowo hot'i weghà Łegehdiłkòdeè gjñhtl'ekò dìi njhtl'è wets'q héqé gedì t'à njhtl'è nàhohłè ha dè gits'q hòelì ha. Dìi wegodi Standing Committee ts'q Łegehdiłkòdeè wegodi nàgehtsì ha dè wegodi hazhq gits'q hot'e weghà amìi dìi njhtl'è yehtsì sìi yits'q héqé dìit' à ha.

Dìi wets'q héqé gedì jłè sìi nàowo nàgiùchìa-le hanì-le dè jdl edàanì wet'ą eghàlada jłè sìi wet'ąą-le adle haàlè, asìi ts'q k'ageèdè, wexòedi ha eyits'q Łegehdiłkòdeè Łegehdiłq weghà nèyäeti sìi eyits'q wets'q Committee sìi. Deè?q wek'ejo ha dè, asìi wech'ąet'q dè weghø nèyäeti hodì haà-le dè, edàanì Łegehdiłkòdeè Łegehdiłq eyits'q nèyäetikò eyits'q asìi ładì sìi weghø daƿeèkèa-le. Łegehdiłkòdeè Łegehdiłq yàgìlì dìi wegodi dagogehke leèt'i weghø njhtl'è gehtsì njdè dedì edàanì weghàlada ha sìi gits'q hòelì hot'e, nàowo weghà eghàlada zq t' à ha.

Eyits'q Łegehdiłkòdeè Łegehdiłq gits'q satsq wet'ą
Ets'eètl'è gits'q gogede ha dile jo: www.ourcommons.ca

**GOKQ GHA GONEÈ HOHŁÈ, HOTI WEXÒEDI AKQ
TS'Q: IDA GOGHA EDZANÈK'E GHA HOTI EDEXÈ
SEGOTS'EH?I**

**Standing Committee wegodı Ładı Nèk'e gha
eyits'q Eyi-le Nèk'e Sìù Edàgot'lı Wek'e
Eghàlats'eda**

**Michael Levitt
Dàechlı K'e Wheda**

SANÈK'QA ZAÀ 2019

42nd ŁEGEHDIKQDEÈ, 1st ŁEGEHDI

AMMI DÌI NJHTL'È K'E YAHTI SÌI WEGHA

Committee dìi njhtl'è wegho nàgħi t' à ɋegehdikòdeè ts' q negħħchi

ɋegehdikòdeè dìi hanu njhtl'è negeħchi dè, ayi wegodi weġġogħi? q døne t'alha għidha ha eyi t's' q edàan i weghħàlada njiżi nezja gedu t' à wegho nàowo geħtsi. Ayi edàat q weġġod lu tq weġġogħi? xè edàan i weghħàlada wegħod lu hazħo deghha weghogħi k'w dek' ēt' l-Committee edàan i weghħàlada dè nezja gedu t' à wegho nàowo geħtsi, eyixek edàan iq-ġibbi dìi hanu nàowo geħtsi xè wegho njhtl' è geħtsi.

STANDING COMMITTEE WEGODI ŁADÌ NÈK’E GHA EYITS’Q EYÌLE NÈK’E SÌ EDÀGOT’I WEK’E EGHÀLATS’EDA

DÀECHÌ K’E WHEDA

Michael Levitt

DÀECHÌ K’E WHEDAT’QQ

Hon. Erin O’Toole

Guy Caron

DQNE YIK’EKW’E

Ziad Aboualtaif

Leona Alleslev

Frank Baylis

Pamela Goldsmith-Jones (Łegehdikqodeè gha nıhtl’èk’èdìa — Ek’ètehtso ehtsì-le hò wheda)

Kamal Khera (Łegehdikqodeè gha nıhtl’èk’èdìa — Ek’ètehtso ehtsì-le hò wheda)

Hon. Andrew Leslie (Łegehdikqodeè gha nıhtl’èk’èdìa — Ek’ètehtso ehtsì-le hò wheda)

Raj Saini

Jati Sidhu

Anita Vandenbeld

Borys Wrzesnewskyj

DQNE MQHDAÀ ŁEGEHDIKQDEÈ TS’Q GOXÈAGÈAT’I

Dean Allison

Vance Badawey

Daniel Blaikie

David de Burgh Graham

Peter Fonseca

Garnett Genuis

Angelo Iacono

Linda Lapointe

Hélène Laverdière

Hon. Robert D. Nault
Robert-Falcon Ouellette
Blake Richards
Adam Vaughan
Salma Zahid

COMMITTEE GHA NIHTŁ'ÈK'ÈDÌA

Erica Pereira

NIHTŁ'ÈKQDEÈ GHA NIHTŁ'È SÌLWHQ

Nıhtł'èkqdeè gha godı k'endì eyits'q asıı yıdاناàgeeta

Allison Goody, Nądq Asıı Hatadǫ
Brian Hermon, Nądq Asıı Hatadǫ
Scott McTaggart, Nądq Asıı Hatadǫ

Dìl wegodì hqt'ì Kwet'jj eyits'q Mqla yatì k'è dahwhq dè Committee wets'q satsq wet'à ets'eètl'è k'e wegahqa ha dìle [website](#), hanì-le dè Committee gha nhtl'èk'edia wets'q gahde ha dìle FAAE@parl.gc.ca hanì-le dè (613) 996-1540 ts'q gahde.

NİHTŁ'È NEK'QA T'À ÀTŁ'È

Łegehdiżkoddeè Łegehdı ts'q Committee Ładlı nèk'e gha eghàlagìdedo eyits'q dìi nèk'e k'e hazhq għa eghàlagìdedo sìi dìi Canada wek'èzhì nez wedànàgeto, eyits'q mohdaà nèk'e sìi, mohdaà neè asu Ładlı tq għiex' q' hagħid. Todeeħ hazhq edzanek'e k'e teè wheħchì jle sìi jndee anade ged ieyits'q eletazħi ged. Idha whagħots'q għa njdè edàanì ndè wets'q ats'et' l-ġha wexxata. Eyit' à adju el-ħaċċa nàotlò njdè wet'a ppa ha honi ged t'ha wexxata, eyixx sìi ɻidżżehtsjud għinnek'e sìi.

Tichodeè k'e ɻadı adade hazhq nèk'e sìi elexè ɻadı adaàde hazhq ndè tsìiwı ladade. Russia nèk'e ginèk'e nàtso adaàde eyits'q gits'q aghqdø satsq wet'à eghàlats'ide sìi t'à done hogħàdegeto eyits'q eyile nèk'e sìi nàowo edàot' l ts'itq sìi t'à gogehdzà ha dè hagele ha dile gedı. Asìi t'ahsi t'a, kwichodeè t'à deè?ò hoti nez weghàlageda ajà, Russia ts'q ts'et'aà eyits'q elacho teè k'eèdè t'à, gojwa hò dìi elàcho teè k'eèdè t'à asìi gojwa hò gihk'èa ha dile, Behchonèk'e ts'q adj kwichodeè t'à gehk'e ha dile xè yat'a ts'q eyit'sq teè ts'q ɻadı nèk'e ts'q kwichodeè gehk'e ha dile. North Atlantic Treaty gha eghàlagidedq ts'q dìi hawoòdech' à gha għiġaq nàdagehde zo t'à ha. Jneè whagots'q dìi nèk'e wexxøedì nàowo whagots'q weghàgeda while t'à achj wet'ànàget' l ha hojwo.

Dìi la mohdaà wek'è eghàlagida ts'edì t'à dek'ènèts'jìtl'è sìi government diit'iì weghàlageda ha gets'jhwhqo hot'e eyixè lða whagots'q weghà eghàlageda ha gets'jhwhqo, denahk'e nezj eyits'q Canada k'ezhì gits'q ti wets'q k'agedè ha eyits'q gonèk'e gots'q hot'e wek'èjø, nàowo ghà, gots'q hot'e nèe t'à eyits'q weghqo nàdats'ehdè ghà, hazhqo wet'à elexè eghàlats'ide ha dìle, done hazhqo edzanèk'e nàdè gixè nàowo ts'ehtsì t'à hohlè ha dìle.

Canada edzanèk'e esawòdech'à wexòedì gha zo-le hò wjìdi-le. Eyixè sìi kòta yàgòla sìi asìi tò hago'ì xè esagìdesò ts'lwq. Eyixè, Canada wets'q edzanèk'e sìi asìi nechà hohlè ha dè wjjidki-le. Jla asìi tò gjwø eyits'q done tò gik'èzhø. Asìi nechà tò hohlè-le t'à edzanèk'e wet' à sqòmba hohlè-le lanì, akì whacho edets'eda lanì, eyits'q asìi hazhø goxè sìi deèti xè asìi goghq wech' àot'q lanì. Ładì nèk'e gha eghàlagìdedø yàglì sìi wek'e eghàlagìde neèhò, done edzanèk'e nàdè eyits'q done sołj etak'adagede lanì amìi seè edzanèk'e ts'ò k'agede

ha honı gedı lanı ełak'adagede. Dì nıhtl'è akwełò hòlì hò, nıhtl'è akwełò whechì sì weghà wek'ejo, łađı nèk'e wexòedı eyıts'q dì nıhtl'è wenàowo hanı nıle, dedı whacho degħà nıle. Eyı hanı eghàlahoda ha nıdè edàanı gokò hohħè lanı adle ha, edàanı denahk'e nezj elexx eghàlats'ıda lì ts'edı k'è seèdle ha.

WEGHÀ EGHÀLAHÒEDÀ LA

Łegehdiķo deè Łegehdı għa hanì-le dè Government għa dñi hanì eghàlats'ida gedi t'à għiġha amni seè dñi la k'e gehkw'e sii għiġha wegod i-njħt l-ġeħtsi t'à Łegehdiķo weghaq gogede ha. Asu hazhq dñi hanì wek'e eghàlats'ida gedi t'à jo ġiżi dek'et l-ġeħġie.

**Døne Søtl̄ hazhq̄ edzanèk'e nàgede sìl hotı nez̄ gixè eghàlats'ide ha
Wegħà Eghàlahòeda La 10**

Weġħà Eghàlahòeda La 9

Hòezideè k'e Tichodeè wexòedì la wek'è eghàlada ha dè akø nèk'e døne la wegoò hohlè ha, Canada gha Government dìi hanì eghàlageda dè nezja, Hotenda gixè eyits'ø gikòta yàgola xè segogele ha, wet'à Hotenda Canadian Coast Guard xè eghàlagide xè giila netløgqø adle dè nezja eyits'ø Canadian Arctic hòezideè k'e gjitløgoò akø nèk'e k'eèdè gha howø.

Weġħà Eghàlahòeda La 19

**Canada għa Government edzanek'e ts'q governments, dnejnej soq' eyi ts'q kċotha
gha dets' q' k'ageded q'hoti neżżej tħekk deti-le xex-żebda edzanek'e hazho ts'adideha
hazho elexx-e eghħàlagi dè et-tieks-a qed idha.**

Wegħà Eghàlahòeda La 20

Canada għiex Government edzanek'e għiex nàwo yàgihsu dè, wet' à soqomba hohla nàwo ts' qhk'e Edzanek'e ts' q government eyihs q-Done Soċċi ts' q government dagogħekhe għiex nàwodee ġehts dè neżja eyixx ċi idha gogħha sii ginnek'e tħalli edd-eyihs q-Done Soċċi.

Weġħà Eghàlahòeda La 23

Edzanèk'e ts'q government eyits'q Döne Sqöl ts'q government, kòta gots'q sqòmba degetsı gınıght'ekò eyits'q Federal governement hazhq elexè eghàlagide xè asìi nechà hohlè nàowo wek'e elexè eghàlagide njdì wet' à döne hazhq edzanèk'e nàdè eyits'q lða sazhı ts'qhk'e döne sqöl nàdè hazhq elexè asìideè k'e eghàlagide njdì nezja, diù hanı, tlılideè elets'q njjpa nàowo ts'qhk'e eyits'q asìi kòta k'ezhee nàowo. Döne gok'edàedı yàgilı sìi sqòmba geèkè t'à hazhq nèk'e elexè eghàlaede ha federal government sqòmba t'à döne ts'agedı njdì nezja wet' à elegeha nàdats'ehdè ade ha.

Weġħà Eghàlahòeda La 24

Hòezideè nèk'e wexòedi ha asìi nechà hohfè ha wets'ò sqòmba niizhe njdìè, Canada gha Government akò nèk'e eyìi la wemqò done nàdè ayìi gywò gogedi t'à dagogehke njdìè nezja wet' à edàani kòta yàgolà deè?ò denahk'e akò nèk'e wexòedi ha akò kòta done deè?ò gits'àdia ade ha.

Weġħà Eghàlahòeda La 28

Canada għiex Government ɋegehdik qed ġie xo taj' e njihtli ġehtsji njiġi neżja, edàan iż-Edzanek'e wexxøed i la, nàowo wexxøed i għa soqomba niżżeha ne, eyi ts' q-ayu asu edàat lu wet-ħaqgħiha sii Edzanek'e ts' q-government eyix-xe d-dnejja soq - għa eghħàla għid-ded sii hazho elexx ayu wek' e eghħàla ja.

Aghodo, Esagòdech'à Wexòedı eyits'o Asìi Wexòegihdido

Weġħà Eghàlahòeda La 11

Weġħà Eghàlahòeda La 12

Weġħà Eghàlahòeda La 13

Canada għiġi Government aghqd q-ġon kien yat'ha wex-oxegħi hdi għiġi s-qombha deċċi? Whela aġġla nijdè nezja wet-à ats' q-edzan kien yat'ha ndek nechagħi wex-oxegħi hdi ha. Eyixx federal government as-si wex-oxed i-goht q-si wego oħra nàgeħi nijdè nezja eyi ts'et'ha l-adle ha nijdè si wego oħra nàgeħi d-dejha.

Wegħà Eghàlahòeda La 14

Wegħà Eghàlahòeda La 15

Weġħà Eghàlahòeda La 16

Canada għa Government aghqd q-ts'àgedid q-eyi's q-chekoa aghqd q-ts'àgedid yàgħi l-siġ hoti nez l-hogħġeġet q-dè neżja eyi's q-Edzanek e-niħti l-ekċi t-ta' yat' a k'et a ats'ehu han i-ta' chekko s-siġ hogħġeġet q-dè neżja. Eyi han i-la wet-aqqa wek'ej q-dè, government eyi han i-la għażi soqombha negele t-ta' gotagele, wet-àħoet l-ix-xaqqa ha eyi's q-han goht q-naat q-dè segele ha s-siġ hogħġeġet ha eyi xekx aghqd q-wet-à elets q-għadha goħt' o deċċi neżj-żebha.

Wegħà Eghàlahòeda La 17

Wegħà Eghàlahòeda La 18

Canada għa Government aghqdq għits' q ts'et'aa wet' à īegegqo sìi adi whela sìi ħadji agele ha weghonanġeġide njdè nezja eyixx āħsj wet' à eghàlagi ide goht' q wegoġġi għidha wek'ahħoeta ha eyits' q akop geħkw'e wek' ċejx q għadha. eyits' q aħsj Canada edzanek'e hōz iddekk k' kien wegoġġi hohħiha nii, eyits' q ļido għoġwa ts' q sìi adle ha nii wek'ataa.

Wegħà Eghàlahòeda La 21

Canada għa Government dì Edzanek'e wexxøedi goht' q nàowo wets' q satsq wet' à eghàlats'eda goht' q sìi dì dzęx k'e asu hazho goxex ħadji àt' l-neħħi. Dì ġidla dē nezja, dì goht' q wet' à gonee wexxøedi, eyits' q aħsj Global Affairs Canada għits' q niftit k'ebek dì la ddone niftit k'ebek dì la gej k'ebek niftit k'ebek dì la. Canada għiex tħalli k'ebek dì la ddone niftit k'ebek dì la gej k'ebek niftit k'ebek dì la. Dì la wek' eghàlats' ide ghà, federal government dì nàowo 2012 eyits' q 2017 xo k'e hollu jidher sìi wegho nànēgħide njdè nezja, eyi nàowo weghqoġġeeda dē nezja.

Ładji Neè Ginàowo

Wegħà Eghàlahòeda La 1

North Atlantic goxex Treaty hollu neħħi tħalli k'ebek dì la. Canada għa Government goxex edzanek'e akop ddone at-ħiġha eyits' q akop nek'e wek'edats' eċċi ha Canada edàan North Atlantic Council goxex eghàlagi de neħħi tħalli k'ebek dì la. Russia għiex tħalli k'ebek dì la. Dì la eghħàlageda wegho hogħàdeget dē edàanī għiġi l-imbaxha ha għik' ċejx. Dì la wegho nànēgħide nàowo elexx għogħid dē nezja.

Wegħà Eghàlahòeda La 3

Canada għa Government eyits' q L-idżżehts idq goxex gogħid t'ha tħalli k'ebek dì la. Canada għiex tħalli k'ebek dì la. Dì la wegho nànēgħide nàowo elexx għogħid dē nezja.

Edzanek'e Wenàowo eyits' q Dħone Soċċi Nàowo Giuż

Wegħà Eghàlahòeda La 2

Canada għa Government jidher Russia xexx ħadha dē nezja, għiġha hōġ dē, Edzanek'e għiex ddone deħk w'għadha, eyi kien nħażżeen tħalli k'ebek dì la. Dì la weghodha nħażżeen tħalli k'ebek dì la. Dì la esawwides q sìi għadha, asu k'ebek dì la. Dì la wegho nànēgħide nàowo elexx għogħid dē nezja.

Weġħà Eghàlahòeda La 4

Weġħà Eghàlahòeda La 5

Canada għa Government eyile nèk'e edzanek'e wexxegħiġħi yàgħiż sìġ goxè gogede dè nezja, dìi hanu nèk'e Denmark, Norway, Russia eyiżts'q Behchonek'e, Behchonek'e tħichodek weghqo nàowo goħiġ weghha elexx gogede ha eyiżts'q 2008 Ilulissat nàowodek hòlji jle sìġ eyiżts'q edàanì gonekka hazhq wexxøedha hodu t'akaw weghqo nàowo ts'itqab eyiżts'q edàanì elets'at's edha ha ts'edha jle sìġ hotu nezja goxè hòq xè Canada edàanì gonekka hazhq wexxøedha ha ts'edha jle weghha eghħalats'eda ha.

Wegħà Eghàlahòeda La 6

Wegħà Eghàlahòeda La 7

Canada għa Government Arctic Council l-ida whagots' q-wet' à eghàlagiġide għa soċċomba għiġha whela njudi neżja.

Weġħà Eghàlahòeda La 8

Achì ɍda nìdè Canada gha Government Arctic Council għa dàechi k'e wheda el-
dè, weghà ɋegehdì nijhtl'è wet' à ayiù asì edàatloq wegho gogede ha ɍda nàke xo
ts' q'ayiù edàatloq dek' eħtl'è ha døne hazho edàatloq goxè aget' l-goxè dìi nijhtl'è
segħla dè nezja.

Goneè Ładı Adade, Ndè eyits'q Døne Nàowo

Wegħà Eghàlahòeda La 22

Canada għa Government asu t'ala edzanek'e asu hohlè ha njdè, gonek'e ħadji adade nàowo weghà edzanek'e asu hohlè dè nezja.

Wegħà Eghàlahòeda La 25

Canada għa Government done t'ala edzanek'e asu wedànàgeta ha akq eghàlagide ha njdè, kota yàgħola gots'q done sotl deghha dagogħekha ha eyits'q done edzanek'e nàgħid xex akq nèk'e wegho asu wedànàgetad q yàgħil sì dedi ayi wek'e eghàlagide wexogħidha ha.

Wegħà Eghàlahòeda La 26

Canada għa Government done sotl yàgħil dì hanu la wek'e eghàlagide njdè gok'edageedi dè nezja done nàowo wegħodni nàgehts, wek'ageħta eyits'q edzanek'e ts'q done nàowo weghà eddiani dì hanu wegħodni nàgehts dè nezja hodri t'ā weghàġeda ha.

Wegħà Eghàlahòeda La 27

Canada għa Government dì hanu kq geħts dè nezja Polar Knowledge tħla Canadian Antarctic Research la geħts t'ā akq eghàlagide t'ā edzanek'e wegħodni eyile nèk'e eghàlagidech' à dì la hohleha.

GOVERNMENT EDÀGEDI HA WEK'ENÀHÒE?I

Nàowo whehchì ghà nıhtl'è 109, Committee government yàgılı dìi nıhtl'è whehchì wek'e hoti nez wek'e hayagehti ha gogħwhaq.

Edàanì dìi nıhtl'è wegho ɋegèadì wegodi hòlì sì wexet'e gehts t'à weghàgeda ha (ɋegèadì Nos. 103, 105, 107, 109, 111, 116, 123, 124, 128, 132) nègħħi.

Hoti Nèts' ħochi,

Michael Levitt
Dàechj K'e Whedadq

